

MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva v Žiline

Číslo materiálu:/ 2020

K bodu programu

PLÁN ZÁCHRANY PAMIAŤOK NA STAROM CINTORÍNE

Materiál obsahuje:

1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál prerokovaný:

KKCRaMR	29.01.2020
KÚPaV	28.01.2020

Predkladá:

Ing. Michal Berger
prednosta mestského úradu

Zodpovedný za vypracovanie:

Ing. Michal Berger
prednosta mestského úradu

Žilina, 17. február 2020

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. / 2020

Mestské zastupiteľstvo v Žiline

I. berie na vedomie:

Plán záchrany pamiatok na Starom cintoríne

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Návrh plánu záchrany pamiatok na Starom cintoríne v Žiline bol vypracovaný na základe uznesenia č. 309/2019.

Prednosta Mestského úradu v Žiline bol požiadaný o vypracovanie plánu záchrany pamiatok na Starom cintoríne v Žiline s možnosťou financovania z rozpočtu mesta Žilina, a to:

- prícestná kaplnka,
- torzo historickej vstupnej brány,
- socha – Plačúca matka nad urnou.

Materiál bol prerokovaný v :

- komisii kultúry, cestovného ruchu a miestneho rozvoja, ktorá odporúča poslancom mestského zastupiteľstva zobrať ho na vedomie
- komisii územného plánovania a výstavby, odporúča poslancom mestského zastupiteľstva zobrať ho na vedomie

MESTO ŽILINA

PLÁN ZÁCHRANY PAMIAŤOK NA STAROM CINTORÍNE

OBSAH:

- *Kaplnka (strana 2)*
- *Torzo historickej vstupnej brány (strana 3)*
- *Socha – plačúca matka nad urnou (strana 5)*

Na základe uznesenia č. 309/2019 predkladáme návrh plánu záchrany pamiatok na Starom cintoríne v Žiline. Podľa materiálu predmetného uznesenia sa jedná o:

1. *Kaplnka je podmočená, s opadanými omietkami a strieškou nevhodnou k jej architektúre.*
2. *Torzo historickej vstupnej brány – ide o časť zachovanej bývalej vstupnej brány, ktorá bola čiastočne zamurovaná. Bolo by vhodné riešiť nový vstup na cintorín so zakomponovaním tejto časti historickej brány.*
3. *Socha – Plačúca matka nad urnou – v minulosti ju vážne poškodil požiar.*

K jednotlivým bodom uvádzame nasledovný navrhovaný plán:

1. Kaplnka

1.1. Základné informácie

- predmetný objekt nie je vo vlastníctve mesta Žilina
- Predmetný objekt je umiestnený na pozemku - parcela KN „C“ č.1091, k.ú. Žilina, pozemok je v majetku mesta
- Predmetný objekt nie je zapísaný ako kultúrna pamiatka

1.2 Jestvujúci stav

Okolie kaplnky je zarastené bujnou vegetáciou, ktorú je potrebné odstrániť. Samotná kaplnka stojí na pravdepodobne kamennom základe, ktorý je omietnutý zrejme cementovou maltou. Povrch základu vyspádovaný smerom k „pilieru“, ktorý tvorí samotnú kaplnku. Pravdepodobne nie je zaizolovaný a preto Tým voda neodteká, ale neustále dotuje vzliňanie. Následne mráz uvoľňuje časti omietky a degraduje celá stavba. Podbitie striešky vykazuje je napadnuté drevokaznou hubou, je potrebné ho vymeniť v celom rozsahu. Krov strechy nie je vidno, preto sa nedá posúdiť. Plechová krytina, ktorou je strecha potiahnutá

1.3 Predbežný návrh postupu riešenia

- Schválenie celkového procesu ako priority riešenia v rámci ostatných investičných akcií
- Proces zaradenia objektu do vlastníctva mesta –geometrický plán na odčlenenie parcely pod kaplnkou, získanie dokladov k stavbe prostredníctvom štátneho archívu, vyhotovenie dokladu o neurčení súpisného čísla.
T: 2 mesiace od podania žiadosti na Štátny archív o poskytnutie informácií
- po vyjasnení vlastníckych vzťahov podanie žiadosti o zápis do katastra, vypracovanie posudku na určenie reprodukčnej obstarávacej ceny na zaradenie stavby do majetku a účtovníctva mesta
T: 2 mesiace od podania žiadosti na o zápis stavby do katastra
- Zabezpečenie finančných prostriedkov v rozpočte mesta na prípravnú fázu po projekčné riešenie
T: Návrh finančných prostriedkov do rozpočtu mesta
- Statické a technické posúdenie stavby, vrátane verejného obstarávania na zabezpečenie dodávateľa

T: 3 mesiace od schválenia finančných prostriedkov do rozpočtu mesta

- Na základe vyjadrení dotknutých organizácií spracovanie projekčného riešenia, vrátane verejné obstarávanie na spracovateľa technického riešenia, so zohľadnením vyjadrení dotknutých organizácií (vrátane KPÚ)

T: 4 mesiace od vyjadrenia dotknutých organizácií

- Zabezpečenie potrebných povolení na realizáciu obnovy

T: 2 mesiace od spracovania projekčného riešenia

- Realizácia prác v zmysle projekčného riešenia, vrátane zabezpečenia dodávateľa stavebných prác verejným obstarávaním

T: 5 - 8 mesiacov od povolenia na realizáciu

Celkový predpokladaný termín na realizáciu riešenia je 18 – 21 mesiacov, z toho prípravná fáza do 4 mesiacov a realizačná fáza 14 – 17 mesiacov od schválenia finančných prostriedkov v rozpočte mesta.

1.4 Predpokladané finančné náklady

V súčasnosti je problematické odhadnúť celkové finančné náklady, vzhľadom na rôznorodosť vývoja celého procesu. Dôležitým v tomto bode budú statické a technické posúdenia. Z doterajších skúseností môžeme odhadovať sumu do 35 000,00 EUR, táto je však len hrubo odhadnutá.

1.5 Riziká riešenia

- Vlastníctvo objektu, ktorý nie je v majetku mesta a prípadné získanie potrebných dokumentov k vlastníckovi, môže skomplikovať proces so zaradením stavby do majetku mesta
- Pri stanovovaní odhadovaných finančných nákladov a termínu zrealizovania sme vychádzali z hrubých odhadov. Rozsah prác môže byť rozsiahlejší, bude závisieť od metodických pokynov KPÚ

2. Torzo historickej vstupnej brány

2.1. Základné informácie

- predmetný objekt nie je vo vlastníctve mesta Žilina - nie je v majetku, bolo vyradené v roku 2017 v zmysle vykonanej inventarizácie
- Predmetný objekt je umiestnený na pozemku - parcela KN „C“ č.1091, k.ú. Žilina, pozemok je v majetku mesta
- Predmetný objekt nie je zapísaný ako kultúrna pamiatka

2.2 Jestvujúci stav

Predmetná časť historickej vstupnej brány je súčasťou oplotenia Starého cintorína. Pri jej obnove je potrebné zohľadniť aj stav jej ukotvenia do jestvujúcej časti oplotenia. Na časť oplotenia Starého

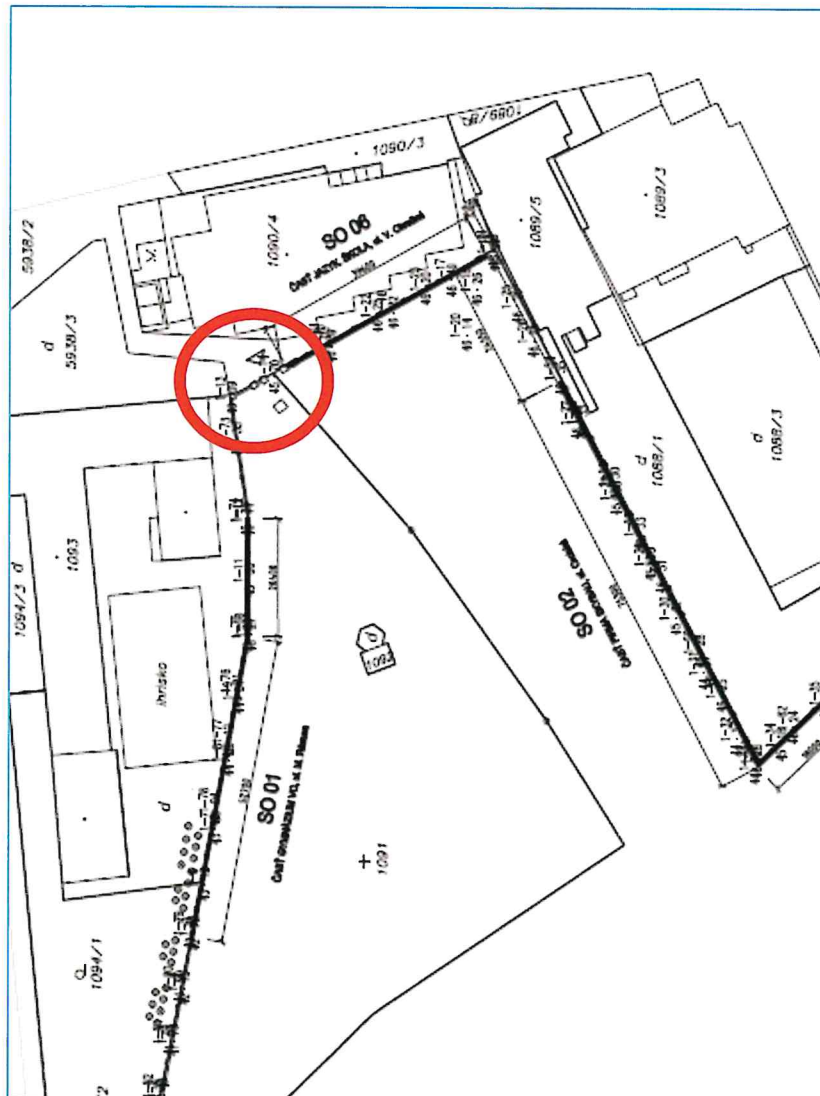
cintorína je spracované projekčné riešenia z roku 2013. Časť oplotenia, kde je umiestnená predmetná brána nie je predmetom tohto riešenia. V roku 2018 sa realizovala časť projekčného riešenia a to objekt SO 01, časť od Gymnázia. Podľa prvotnej obhliadky miesta bolo zistené:

2.2.1. Malá bránka

Bránka je v značnom štádiu korózie, spodná časť bránky je prisypaná hlinou a stavebnou suťou. Z vonkajšej strany oplotenia je otvor pre bránku zamurovaný pálenou tehloou, túto výplň je potrebné v prípade zachovania bránky odstrániť.

2.2.2 Múr

Múr, resp. stĺpy do ktorých je bránka kotvená sa postupne vplyvom degradácie rozpadajú. Ochranné čiapky sú rozpadnuté, preteká nimi voda do drieku piliera a tá v zimných mesiacoch vplyvom mrazu piliere postupne poškodzuje a degraduje. V krátkom horizonte bude nutné tieto piliere ako aj časť oplotenia rekonštruovať. Treba tiež uviesť, že je do nich kotvená aj veľká brána (poškodená užívaním) , ktorá svojou váhou tiež zrejme prispieva k drobeniu a rozpojovaniu kamenných stĺpov.

Situácia z pôvodnej PD, v červenom je časť s bránkou a bránou, ktorá nebola riešená.

Fotodokumentácia súčasného stavu

2.3 Predbežný návrh postupu riešenia

- Zabezpečenie finančných prostriedkov v rozpočte mesta na prípravnú fázu po projekčné riešenie
T: Návrh finančných prostriedkov do rozpočtu mesta
- Statické a technické posúdenie existujúcich konštrukcií, vrátane verejného obstarávania na zabezpečenie dodávateľa
T: 3 mesiace od schválenia finančných prostriedkov do rozpočtu mesta
- Na základe vyjadrení dotknutých organizácií spracovanie projekčného riešenia, vrátane verejné obstarávania na spracovateľa technického riešenia, so zohľadnením vyjadrení dotknutých organizácií (vrátane KPÚ)
T: 4 mesiace od vyjadrenia dotknutých organizácií
- Zabezpečenie potrebných povolení na realizáciu
T: 1 - 3 mesiace od spracovania projekčného riešenia
- Realizácia prác v zmysle projekčného riešenia, vrátane zabezpečenia dodávateľa stavebných prác verejným obstarávaním
T: 5 - 8 mesiacov od povolenia na realizáciu

Celkový predpokladaný termín na realizáciu riešenia je 13 – 18 mesiacov od schválenia finančných prostriedkov v rozpočte mesta.

Pri technickom riešení je potrebné zohľadniť, že pôvodné umiestnenie brány už nezohľadňuje komunikačné koridory v rámci Starého cintorína a teda táto aj po rekonštrukcii už nebude slúžiť ako komunikačný priestor.

Rovnako treba zvážiť riziko stavu okolitého oplotenia, do ktorého je bránka ukotvená a jeho potrebu komplexnej rekonštrukcie. Rizikom je aj pôvodná veľká brána, ktorá je v rovnakej línii oplotenia ako predmetná brána a teda jej funkčnosť a koncepcnosť celého riešenia.

2.4 Predpokladané finančné náklady

V súčasnosti je možné odhadnúť finančné náklady na prípravnú fázu, z ktorej vziať ďalšie požiadavky na náročnosť a rozsah technického riešenia. Finančné náklady odhadujem:

- Statické a technické posúdenia 1 000,00 EUR
- Projekčné riešenie len častí brány a prípadne pilierov 2 500,00 EUR
- Realizácia v rozsahu búracích prác a odstránenia sutiny, odstránenia konštrukcie brány a poškodených častí oplotenia, náhrada odstránených častí oplotenia a náhrada existujúcej brány v predpokladanej hodnote 9 000,00 EUR

2.5 Riziká riešenia

- Koncepčnosť celého riešenia oplotenia, nie len samostatných prvkov
- Účelnosť riešenia vzhľadom na umiestnenie brány
- Časová a finančná náročnosť procesu obnovy bránky je závislá od výstupov jednotlivých činností uvedených v bode 2.3. Tieto výstupy môžu celý proces predĺžiť a zásadnejšie finančne zaťažiť

3. Socha – plačúca matka nad urnou

3.1. Základné informácie

- predmetný objekt je vo vlastníctve mesta Žilina – je v majetku mesta vedená ako „socha plastika“, delimitovaná na Mesto Žilina po zrušenom štátnom podniku Technické služby mesta Žilina
- predmetný objekt je umiestnený na pozemku - parcela KN „C“ č.1099, k.ú. Žilina, pozemok je v majetku mesta
- predmetný objekt nie je zapísaný ako kultúrna pamiatka

3.2 Jestvujúci stav

- ženská figúra sochy je osadená na dvojstupňovom kamennom podstavci. Pôvodne kamenná sochárska kompozícia bola súčasťou hrobového miesta. Po zrušení hrobového miesta bola prevezená a sekundárne osadená na nový betónový základ asi v 70-tych rokoch.
- celkový technický stav diela je daný prirodzenými vlastnosťami použitého materiálu – kameň – jemnozrnný pieskovec. Svetlo okrová farba povrchu kameňa je výrazne znečistená povrchovými nečistotami, machmi, hlavne hrubým čiernym uhlíkovým depozitom a lokálnymi mastnými parafínovými nánosmi. Kamenná hmota je povrchovo lokálne zvetraná a rozrušená, čo má za následok odpadnutie hmoty kameňa, čím je čiastočne narušený sochársky rukopis. Kameň sa na viacerých miestach drobí, je popraskaný a odlupuje sa po šupinkách. Na kamennej hmote lokálne vidno sekundárne tmely. Z prednej strany je nevhodne osadená, pravdepodobne sekundárne, vložená sivá mramorová tabuľa s nápisom –Spomíname /nápis - čiernej farby/
- technický stav diela a ponukový rozpočet na reštaurátorské práce boli spracované Akad. soch. Dušanom Hagarom

Fotodokumentácia súčasného stavu

3.3 Predbežný návrh postupu riešenia

- Zabezpečenie finančných prostriedkov v rozpočte mesta na prípravnú fázu po projekčné riešenie

T: Návrh finančných prostriedkov do rozpočtu mesta

- verejné obstarávanie na dodávateľa reštaurátorských prác

T: 3 mesiace od schválenia finančných prostriedkov do rozpočtu mesta

- na kamennej soche je potrebné vykonať reštaurátorské zásahy, ktoré odstránia výrazné poškodenia a pre budúcnosť stabilizujú a rehabilitujú jeho hmotnú a umeleckú podstatu. Z toho dôvodu bude potrebné taktiež vyhotoviť nový, zvýšený hydroizolačný betónový základ na osadenie zreštaurovanej kamennej sochy a vyriešiť so správcom cintorína úpravu priestoru pred sochou na odkladanie kahancov, sviečok, aby nedochádzalo k opätovnému poškodzovaniu a znehodnocovaniu kamennej hmoty sochy návštevníkmi cintorína. Reštaurátorský zásah uskutočniť v súčinnosti s KPÚ

T: 7 mesiacov od zabezpečenia dodávateľa reštaurátorských prác

Celkový predpokladaný termín na realizáciu riešenia je 10 mesiacov od schválenia finančných prostriedkov v rozpočte mesta.

3.4 Predpokladané finančné náklady

Predpokladané finančné náklady na reštaurátorské práce a náklady na komplexné reštaurovanie kamennej sochy sú v zmysle spracovaného návrhu Akad. soch. Dušana Hagara vo výške 10 200 EUR s DPH. Vyhodenie nového základu vrátane predpokladaného obloženia by bol vo výške do 1 000 EUR s DPH

3.5 Riziká riešenia

Predĺženie odhadovaného trvania jednotlivých činností zistením skrytých väd objektu